Yargıtay 7. HD E.2025/5879 K.2026/216 (14.01.2026)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

7. Hukuk Dairesi 2025/5879 E. , 2026/216 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Sulh Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2008/516 E., 2008/1266 K.

Mahkeme kararı bir kısım mirasçılar vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

İhbar eden ihbar dilekçesinde; 28.02.2008 tarihinde ölen muris ...'a ait 30.07.2003 tarihli vasiyetnameyi, açılıp okunmak üzere göndermiştir.

II. MAHKEME KARARI

Mahkemece yapılan yargılama soncunda yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; vasiyetnamenin açılıp okunduğunun tespitine karar verilmiştir.

III. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Bir kısım mirasçılar vekili temyiz dilekçesinde;

1. Mirasçı ...'a çıkartılan gerekçeli karar tebliğinin usulsüz yapıldığını, ikamet ettiği adresin ../..iken fiilen ikamet etmediği ../..adresine tebliğe çıkartıldığını,

2. Dosyada mirasçılara duruşma gününü bildirir açık tebligatların çıktığını, vasiyetname ekli tebliğin yapılmadığını,

3. Vasiyet alacaklısı olarak görünen ...'a ne duruşma günü ne de vasiyetnamenin tebliği için herhangi bir tebligatın çıkartılmadığını beyan etmektedir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Talep, vasiyetnamenin açılmasına ilişkindir.

1.Mahkemelerin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) geçici 3/2 hükmü atfıyla uygulanmasına devam olunan mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HUMK) 428. maddesi ile 439/2 hükmünde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Yapılan yargılamaya, toplanan delillere ve dosya kapsamına göre, bir kısım mirasçılar vekilinin mirasçı ... hakkındaki temyiz itirazları mirasçı ...'ın mahkemenin 29.07.2008 tarihli duruşmaya katılarak okunan vasiyetnameden haberdar olması nedeniyle yerinde görülmemiş, reddi gerekmiştir.

2.Vasiyetname, geçerli olup olmadığına bakılmaksızın, tesliminden başlayarak bir ay içinde mirasbırakanın yerleşim yeri Sulh Hâkimi tarafından açılır. Vasiyetname açılırken bilinen mirasçılar ve diğer ilgililer açılması sırasında diledikleri takdirde hazır bulunmak üzere çağrılır ve okunur (4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 596 md.). Vasiyetnamede vasiyeti yerine getirme görevlisi atanmış ise Sulh hâkimi tarafından bu görev kendisine bildirilir (TMK. 550/3). Vasiyetnamenin açılışını müteakip mirasta hak sahibi her birine,

vasiyetnamenin kendilerine ilişkin kısımlarının onaylı bir örneği tebliğ olunur (TMK 597 md.). Lehlerine karşılıksız kazandırma yapılan kimselerin ve mirasçıların adresleri belli değilse kendilerine vasiyet ilânen tebliğ edilir (TMK 597/2). Sulh hâkimi vasiyetnamenin kendisine teslimini müteakip gerekli koruma önlemlerini alır, olanak varsa ilgilileri dinleyerek yasal mirasçılara terekenin geçici olarak teslimine yahut resmen yönetilmesine karar verir (TMK 595/3).

Sulh hâkiminin görevi vasiyetnameyi açarak, ilgililere tebliğ etmek, mirasçılara istekleri hâlinde bir mirasçılık belgesi vermek ve terekeye dâhil malları yasal mirasçılara geçici olarak teslim etmek, yahut resmî yönetimi emretmekten ibarettir (HGK 13.02.1991 günlü ve 1990/2-648 Esas, 1991/65 Karar sayılı karar).

Bu bağlamda, HMK'nın 27. maddesinde hükme bağlanan "Hukuki Dinlenilme Hakkı" gereğince mirasçılara tebliğ işleminin yapılması suretiyle anılan davada ön koşulun sağlanması gereklidir (TMK 596, 597, 598).

Somut olayda; Mahkemece, vasiyetname açılıp okunmuş ise de temyiz eden mirasçılar ..., ..., ... ve ... yönünden imha edilen dosyada vasiyetnamenin tebliğ edildiği anlaşılmamaktadır. HMK'nın 27. maddesinde bahsedilen hukuki dinlenilme hakkı gereğince bu mirasçılara vasiyetnamenin tebliğinin sağlanması gerektiğinden hükmün bozulmasına karar verilmiştir.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1.III-B-1 No.lu bentte açıklanan sebeple; bir kısım mirasçılar vekilinin mirasçı ... hakkındaki temyiz itirazlarının REDDİNE,

2.III-B-2 No.lu bentte açıklanan sebeplerle; bir kısım mirasçılar vekilinin diğer temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın Mahkemesine gönderilmesine,

Karara karşı karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere,

14.01.2026 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

K A R Ş I O Y

I- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun;

1- “Vasiyetnamenin açılması” kenar başlıklı 596. maddesinde;

- Vasiyetnamenin, geçerli olup olmadığına bakılmaksızın tesliminden başlayarak bir ay içinde mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hâkimi tarafından açılacağı ve ilgililere okunacağı,

- Bilinen mirasçılar ve diğer ilgililerin vasiyetnamenin açılması sırasında diledikleri takdirde hazır bulunmak üzere çağrılacağı,

- Mirasbırakanın sonradan ortaya çıkan vasiyetnameleri için de aynı işlemlerin yapılacağı,

2- “İlgililere tebliğ” kenar başlıklı 597. maddesinde;

- Mirasta hak sahibi olanların her birine, gideri terekeye ait olmak üzere vasiyetnamenin kendilerine ilişkin kısımlarının onaylı bir örneğinin hâkim tarafından tebliğ edileceği,

- Nerede olduğu bilinmeyenlere, vasiyetnamenin kendilerine ilişkin kısımlarının ilân yoluyla tebliğ olunacağı,

II- TMK'nın Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzüğün, “Vasiyetnamenin açılmasında usul” kenar başlıklı 36. maddesinde;

- Mirasbırakanın ölümünden sonra ele geçen vasiyetnamesinin, geçerli olup olmadığına bakılmaksızın, yerleşim yeri sulh hakimine tesliminden itibaren bir ay içinde açılması ve ilgililere okunması gerektiği,

- Vasiyetnamenin açılma gününü sulh hakiminin tespit edeceği,

- Adresi bilinen mirasçıların, mahkemece uygun görülecek usul ile vasiyetnamenin açılacağı gün ve saat belirtilerek davet olunacağı,

- Sulh hakiminin, davet edilen günde gelen mirasçılar huzurunda vasiyetnameyi açacağı,

- Davete rağmen hiçbir mirasçı gelmemiş olsa dahi vasiyetnamenin açılacağı,

- Açılan vasiyetnamenin okunacağı ve bu durumu tespit eden bir tutanağın düzenleneceği,

- Bu tutanağın hâkim, zabıt katibi ve hazır bulunan ilgililerce imzalanacağı,

- Vasiyetname resmi şekilde düzenlenmemişse, vasiyetnamenin metnine, imzasına ve tarihine dokunulmadan boş bir yerine, vasiyetnamenin okunduğu tarih yazılıp, hâkim, zabıt katibi ve hazır bulunan ilgililerce imzalanarak, okunaklı mahkeme mührü ile mühürleneceği,

- Vasiyetnamenin kağıdında elverişli yer yoksa altına bir kağıt yapıştırılacağı ve bu işlemin yapıştırılan kağıtta tekrarlanacağı, kağıtların yapıştırılma yerinin hâkim tarafından imzalanacağı ve gerekli sayıda okunaklı mahkeme mührü ile mühürleneceği,

- Açılan vasiyetnamenin hâkim tarafından güvenilir bir yerde saklanacağı,

- Miras bırakanın sonradan ortaya çıkan vasiyetnameleri için de aynı işlemlerin yapılacağı,

- Vasiyetname örneğinin, TMK'nın 597. maddesi uyarınca ilgililere tebliğ olunacağı, gerekirse TMK'nın 598. maddesine göre mirasçılık belgesi verileceği,

Hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümlere göre; vasiyetnamenin açılması ve okunması sürecinde, vasiyetnamenin geçerliliğine ilişkin itirazlar tartışılmaz, bekletici mesele yapılmaz. Vasiyetnamenin konusuz kaldığına, vasiyetnamenin tenfizine karar verilemez; sadece, vasiyetnamenin açılması ve okunmasına yönelik bir tespit işlemi yapılır.

Yapılan bu işlem bir yargılama faaliyeti olmayıp, mirasbırakan tarafından düzenlenmiş bir vasiyetnamenin var olduğunu, gelenlerin huzurunda açılıp okunduğunu ve bu kişilerin vasiyetnamenin açıldığı tarihte vasiyetnameden ve içeriğinden haberdar olduklarını; vasiyetnamenin açılması sırasında hazır bulunmayan bilinen mirasçıların ise vasiyetnamenin kendilerine tebliğ edildiği tarihte vasiyetnameden ve içeriğinden haberdar olacaklarını tespite yarayan bir işlemdir.

TMK'nın 559. maddesi uyarınca, ölüme bağlı tasarrufların iptali ve tenkisine yönelik dava açma hakkı; davacının tasarrufu, iptal sebebini ve kendisinin hak sahibi olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde vasiyetnamelerde açılma tarihinin üzerinden, iyiniyetli davalılara karşı on yıl, iyiniyetli olmayan davalılara karşı yirmi yıl geçmekle düşer.

Bu hüküm uyarınca, vasiyetnameden kaynaklı ölüme bağlı tasarrufun iptali veya tenkisine yönelik dava için öngörülen bir yıllık hak düşürücü süre, vasiyetnamenin açılması sırasında hazır bulunanlar için vasiyetnamenin açılma tarihinden, hazır bulunmayan mirasçılar için ise vasiyetname örneğinin kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır.

Vasiyetnamenin, tesliminden başlayarak bir ay gibi kısa bir süre içinde sulh hâkimi tarafından açılması ve ilgililere okunması emredici bir hükümle düzenlenmiştir.

Kanunun 596. maddesinde, vasiyetnamenin açılacağı tarihte hazır bulunmaları için tüm mirasçıların tespiti yerine, bilinebilen mirasçıların davet edilmeleri yeterli görülmüş, tebliğ işlemlerinde olabilecek eksiklik veya iadelere rağmen ve hatta davet edilenler gelmese dahi vasiyetnamenin hakim tarafından belirlenen günde açılıp okunması, hazır bulunmayanlara ise vasiyetname örneğinin tebliğ edilmesi hususu açık ve net bir şekilde ifade edilmiştir.

Vasiyetnamenin, belirlenen günde açılıp okunmasıyla bu tespit işlemi bitmiş olacağından, huzurunda vasiyetname açılıp okunan mirasçılar yönünden vasiyetnameye karşı yapılacak itiraz ve vasiyetnamenin iptaline ilişkin açılacak davanın hak düşürücü süre başlangıcı vasiyetnamenin huzurlarında okunduğu tarihtir.

Vasiyetnamenin açılıp okunduğuna ilişkin tespit işleminin temyiz konusu edilmesi ve devamında bozulmak suretiyle usulüne uygun tebligat yapılan mirasçıları da etkileyecek şekilde geçersiz sayılması yerine, vasiyetname örneği hiç veya usulüne uygun tebliğ edilmeyen mirasçı yönünden hak düşürücü sürelerin usulüne uygun tebliğ edildiği veya öğrenme tarihinden başlayacağı ve bu hususun açılacak olan iptal veya tenkis davasında değerlendirilmesi gerektiği belirtilmek suretiyle temyiz dilekçesinin bu nedenlerle reddine karar verilmesi, kanunun sözüne ve ruhuna daha uygun olacaktır.

Vasiyetnamenin açılması; vasiyetnamenin açılıp okunduğunu tespit etmek suretiyle, vasiyet edenin kanuni mirasçıları ile lehine kazandırma yaptığı kişileri bilgilendirme ve kanuni haklarını kullanmayı temine yönelik bir işlem olup bu işlemin geçersizliğini temin için temyizinin ve ortada mahkemenin yargılama faaliyeti kapsamında bir kararı olmadığından bozulmasının mümkün olmadığı, temyiz dilekçesin açıklanan gerekçelerle reddine karar verilmesi görüşünde olduğumdan, Sayın Çoğunluğun kararına katılamıyorum.